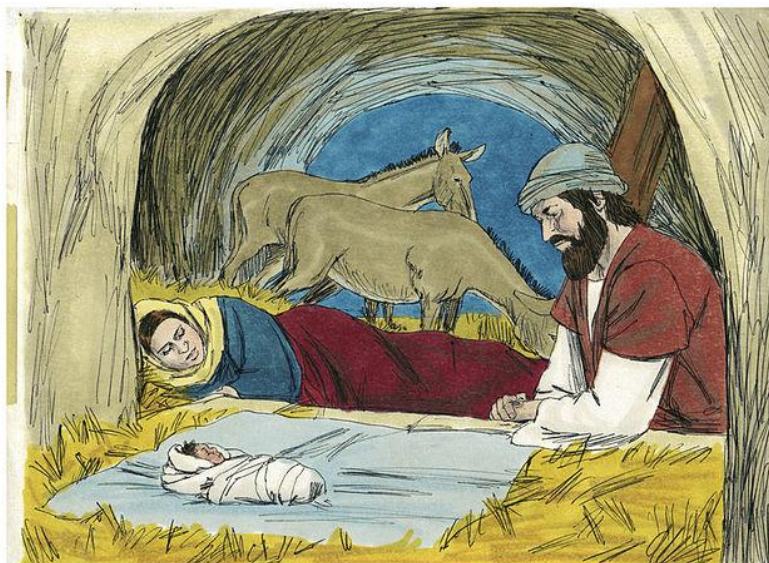
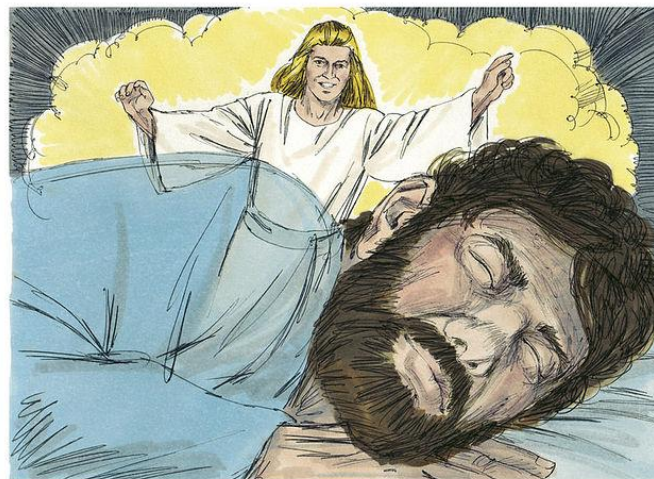
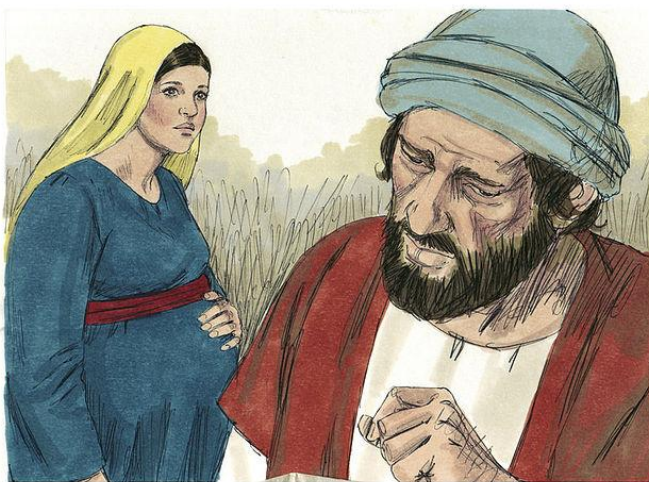

Narodenie Ježiša Krista podľa Matúša

Rodokmeň

Rodokmeň Ježiša Krista, syna Dávidovho, syna Abrahámovho. **Abrahám mal syna Izáka**, Izák Jakuba, Jakub Júdu a jeho bratov, Júda Faresa a Záru **z Tamary**. Fares mal syna Ezroma, Ezrom Arama. Aram mal syna Aminadaba, Aminadab Násona, Náson Salmona, Salmon mal syna Bóza **z Rachaby**, Bóz Obeda **z Rút**, Obed Jesseho a Jesse kráľa Dávida. Dávid mal syna Šalamúna **z Uriášovej ženy**. Šalamún mal syna Roboama, Roboam Abiáša, Abiáš Azu, Aza Jozafata, Jozafat Jorama, Joram Oziáša. Oziáš mal syna Joatama, Joatam Achaza, Achaz Ezechiáša. Ezechiáš mal syna Manassesu, Manasses Amona, Amon Joziáša, Joziáš Jechoniáša a jeho bratov za babylonského zajatia. Po babylonskom zajatí Jechoniáš mal syna Salatiela, Salatiel Zorobábel, Zorobábel Abiuda, Abiud Eliakima, Eliakim Azora. Azor mal syna Sadoka, Sadok Achima, Achim Eliuda. Eliud mal syna Eleazara, Eleazar Matana, Matan Jakuba. Jakub mal syna Jozefa, manžela **Márie, z ktorej sa narodil Ježiš**, nazývaný Kristus. Všetkých pokolení od Abraháma po Dávida bolo štrnásť, od Dávida po babylonské zajatie štrnásť a štrnásť od babylonského zajatia po Krista.

Symboliky čísla 14

- V číselnom rozložení genealógie na tri obdobia po 14 generácií je potrebné vidieť predovšetkým pedagogický zámer. Kristus je naplnením ľudských dejín, čo je vyjadrené aj násobkom čísla 7, ktoré je v biblickom chápaní číslom plnosti.
- Niektorí exegeti poukazujú na uplatnenie tzv. gematrie v prípade mena Dávid, keďže Kristus je označený ako Dávidov syn. (porov. Mt 1,1)
V hebrejskej abecede majú písmená majú číselnú hodnotu. Meno Dávid napísané po hebrejsky má hodnotu 14 (d = 4, w = 6, d = 4), čo je rovnaké číslo ako počet jednotlivých generácií.

Postava Jozefa

- Prvé dve Matúšove kapitoly sú napísané z perspektívy Jozefa, manžela Márie.
- Matúšovo evanjelium uvádza štyri Jozefove sny (porov. Mt 1,20; 2,13.19.22), čím Jozef pripomína starozákonnú postavu Jozefa Egyptského.
- Putovanie Jozefa pripomína starozákonné putovanie patriarchov Abraháma, Izáka, Jakuba a Jozefa, ktorí taktiež zišli do Egypta, aby sa napokon vrátili a usadili v zasnúbenej krajine.
- Jozef je napokon označený ako spravodlivý muž, čo je vlastnosť, ktorú udeľuje Kniha Genezis patriarchovi Abrahámovi (porov. Gn 15,6).

Mudrci od východu

- Nevieme presne, z ktorej krajiny mágovia – mudrci pochádzali. Sväté písmo hovorí, že prišli z východu.
- Nepoznáme ich počet. Číslo tri zrejme súvisí s počtom darov, ktoré mudrci priniesli: zlato, kadidlo a myrha.
- V 72. žalme čítame: *„Králi Taršišu a ostrovov prinesú mu dary, oddajú mu dane králi Arabov aj zo Sáby. Budú sa mu klaňať všetci králi, slúžiť mu budú všetky národy.“* (Ž 72,10)
- Matúš prenesie tieto texty na osobu Ježiša Krista. On je novonarodený židovský kráľ, ktorému sa klaňajú všetky národy zeme a mudrci, ktorých spomína, sú zástupcovia týchto národov.

Betlehemská hviezda

- V rokoch 1603 a 1604 známy astronóm Johannes Kepler pozoroval trojnásobnú konjunkciu – zákryt planét Jupiter, Saturn a Mars.
- Príbeh o hviezde je predovšetkým teologickým posolstvom. Na prvom mieste v rozprávaní o Kristovom narodení teda nestojí otázka, či je to možné, ale čo toto slovné spojenie znamená.
- . V Starom zákone, v knihe Numeri čítame proroctvo Baláma: „*Jeho vidím, ale nie už teraz, hľadím na neho, no nie z poblízka. Hviezda vychádza z Jakuba, žezlo sa zdvíha z Izraela.*“ (Nm 24,17) Prorok Izaiáš v 9,1 hovorí: „*Ľud, čo kráča vo tmách, uzrie veľké svetlo, nad tými, čo bývajú v krajine tieňa smrti, zažiarí svetlo.*“

Septuaginta

- Grécky preklad Starého zákona, ktorý urobili Židia žijúci v egyptskej Alexandrii už v 3. – 2. storočí pred Kr. a dostal pomenovanie Septuaginta.
- Podľa legendy preklad robilo 72 učencov (z každého izraelského kmeňa 6). Preto zjednodušený názov „septuaginta = sedemdesiat“.

Práca so SZ citátmi

- **Mt 2,6:** A ty, Betlehem, v judejskej krajine, nijako **nie si najmenší** medzi poprednými mestami Judey.
- **Mich 5,1 (hebrejsky):** A ty, Betlehem, Efrata, **najmenší si** medzi kmeňmi Júdu.
- **Mich 5,1 (grécky):** A ty, Betlehem, dom Efratu, **najmenší si** medzi kmeňmi Júdu.

Cieľom Matúša je ukázať, že narodenie aj v malom neznámom mestečku Judska vstupuje do mesiášskeho profilu Spasiteľa.

- **Mt 2,15:** „Z Egypta som povolal svojho **syna**.“
- **Oz 11,1 (hebrejsky):** „A z Egypta som povolal svojho **syna**.“
- **Oz 11,1 (grécky):** „A z Egypta som povolal svoje **deti**.“

Matúš sleduje hebrejský text, kde sa hovorí v singulári o synovi, kým Septuaginta hovorí o deťoch.

- **Mt 1,23:** Hľa, **panna** počne a porodí syna a **dajú mu** meno Emanuel,“ čo v preklade znamená: Boh s nami.
- **Iz 7,14 (hebrejsky):** Hľa, **mladá deva** počne a porodí syna a **nazve ho** jeho menom: S nami je Boh.
- **Iz 7,14 (grécky):** Hľa, **panna** počne a porodí syna a **dáš mu** meno Emanuel!

Nejde o určenie mena, ktoré má Boží Syn nosiť v ľudskej prirodzenosti. Meno Emanuel chce vyjadriť hlboký význam narodennej osoby Mesiáša pre celé ľudstvo.

*Mt 2,18: „V Ráme bolo počuť hlas, nárek a veľké kvílenie:
Ráchel oplakáva svoje deti a odmieta útechu, lebo ich niet.“*

- O udalosti hovorí Jeremiáš pri babylonskom zajatí (587 pred Kr.).
- Rama je výšina neďaleko Jeruzalema, kde sa zhromažďovali vyhnanci pred odvlečením do Babylonu. Ráchel bola manželkou patriarchu Jakuba a matkou Jozefa a Benjamína. Bola pochovaná na ceste do Betlehema, keď zomrela krátko po pôrode syna Benjamína (porov. Gn 35,19).
- Je to podobnosť s postavou Mojžiša, keď faraón dal príkaz pozabíjať chlapcov narodených hebrejským ženám. Mojžišovi sa podarí uniknúť istej smrti a stane sa osloboditeľom, ktorý vyvedie vyvolený národ z Egypta.

Mt 2,23: „Keď ta prišiel, usadil sa v meste, ktoré sa volá Nazaret, aby sa splnilo, čo predpovedali proroci: »Budú ho volať **Nazaretský**.«“

- Nazaret sa v Starom zákone ani nespomína.
- O ktorý citát zo SZ ide? Sdc 13,7: „Povedal mi: »Hľa, počneš a porodíš syna. Preto teraz nepi víno ani iný opojný nápoj a nepožívaj nič nečisté! Lebo chlapec bude zasvätený **(nazir)** Bohu od materského lona až do dňa svojej smrti.«“ Výrok hovorí o zvláštnej Božej ochrane, ktorou Boh už od okamihu počatia zahrnul Samsona, bude zasvätený Bohu.
- Iz 11,1: „Z pňa Jesseho vypučí ratolesť a z jeho koreňov výhonok **(nezer)** vykvitne.“

Matúš si pravdepodobne pomohol rovnakým znením mesta Nazaret a hebrejského slova *nezer*, ktoré označuje *výhonok*.

Patriarchálny model

- „Abrahám mal syna Izáka, Izak Jakuba, Jakub Júdu a jeho bratov...”
- Grécke sloveso **gennao** v prípade muža znamená *splodiť, stať sa otcom*, v prípade ženy znamená *porodiť*. Z toho dôvodu by bol presnejší preklad: „Abrahám splodil Izáka...”
- Rodokmeň odráža vtedajšie myslenie, keď spoločnosť bola postavená na otcovi ako hlave rodiny. Odovzdávanie práv sa dialo „cestou otca.”
- Biblické zvolanie: „Boh Abraháma, Izáka a Jakuba” nie je iba označením Boha Izraela, ale potvrdením prisľúbení, ktoré otec odovzdával synovi z generácie na generáciu.
- Tento patriarchálny model je však v rodokmeni porušený jediný raz práve v prípade Ježiša Krista, keď čítame: „*Jakub mal syna Jozefa, manžela Márie, z ktorej sa narodil Ježiš, nazývaný Kristus.*”
- Ježišovo narodenie je zázračné. Jeho otcom je Boh. O pár riadkov je to priamo potvrdené slovami určenými pre Jozefa: „...lebo to, čo sa v nej počalo, je z Ducha Svätého.” (Mt 1,20)

Prečo ženy s touto povestou?

- Kristus vstúpil do sveta židovského národa a dejiny národa sa stávajú jeho vlastnými dejinami.
- K postavám uvedených žien je ako piata žena spomenutá Mária, Ježišova matka. Na jednej strane žiari Máriino panenstvo, lebo počala z Ducha Svätého. Na druhej strane treba povedať, že očami vtedajšej doby Máriin požehnaný stav mohol byť objektom poníženia a výsmechu.
- Štyri ženy sú predobrazom Márie a spolu s ňou sú príkladom neočakávaného Božieho zásahu. Boží plán spásy pôsobí aj vtedy, keď človeku sa to zdá nepravdepodobné alebo výslovne nemožné.

SZ v rozprávání o Ježišom detstve

- Časté uvádzanie Písma má apologetický dôvod. Matúš chce ukázať, že Ježiš je Mesiášom, ktorého predpovedal Zákon aj Proroci, a že každý úsek jeho života sa uskutočňuje podľa Písma.
- Je to vyzdvihnutie Starého zákona, ktorý pripravoval cestu pre definitívne naplnenie prisľúbení.
- Príbeh Ježiša Krista je rozhodujúcim prejavom Božej vôle, na ktorý starozákonné citáty ukazujú. Nejde o to, aby citované verše boli kľúčovými výrokmí Starého zákona, ale aby sa ich prostredníctvom naznačilo, z ktorého hľadiska je potrebné Bibliu vysvetľovať.

Vianoce podľa Matúša

- Ústredným posolstvom je: **narodené dieťa Ježiš je očakávaným Božím Synom**. Ide o naplnenie SZ.
- V Matúšovi má rozprávanie dramatický náboj (Jozefove pochybnosti, útek do Egypta, Herodesova zloba), ktorý bude mať svoje pokračovanie aj počas jeho verejného účinkovania až po bolestnú smrť na kríži.
- Plné pochopenie vianočných textov je možné iba vo svetle pašiových príbehov. Drevo jasiel' je predzvest'ou dreva kríža a zavinutie do plienok predobrazom zavinutia Ježišovho mŕtveho tela do plachiet a uloženia do hrobu.